

BEYAZ BAŞ LAHANA TARIMI

Lahana grubu sebzeleri geniş bir aile olup baş lahanalar (beyaz ve kırmızı), karnabahar, brokkoli, Brüksel lahanası, yaprak lahana ve alabaş gibi türleri içine almaktadır. Beyaz baş lahana gerek ülkemizde ve gerekse karadeniz bölgesinde yoğun bir şekilde yetiştirilen ve de severek tüketilen bir sebzedir. İçerdiği vita-min ve mineral maddelerce insan beslenmesi ve sağlığına büyük katkıda bulunan beyaz baş lahana kış sebzeleri arasında önemli bir yere sahiptir.

Özellikle kal-siyum ve fosfor mineralleri ile A, B1, B2, B12 ve C vitaminlerce oldukça zengin bir sebzedir. Çiğ olarak değerlendirildiği gibi dolmalık, turşuluk ve yemeklik olarak da değerlendirilir. Ülkemizde beyaz baş lahana yetiştiriciliğinde çoğunlukla yöresel popülasyonlardan elde edilen tohumlar kullanılmakta, ticari anlamda lahana yetiştiriciliği yapan üreticilerin bir bölümü de ticari çeşitleri kullanmaktadır. Üreticinin kendi ürettiği tohumu kullanması lahanaların döllenme biyoloji-lerinden kaynaklanan sebeplerle zaman içinde popülasyonların heterojen bir yapıya sahip olmasına neden olmaktadır. Üretimde standartlığın yakalanması ve tüketim amacına uygun kaliteli bir yetiştiricilik için verimli kaliteli standart veya hibrit çeşitlerle yetiştiricilik yapmak büyük önem taşımaktadır.

Beyaz Baş Lahana Tip ve Çeşitleri

Beyaz baş lahanalar baş iriliklerine göre küçük, orta, iri ve çok iri olmak üzere sınıflandırılmaktadırlar. Bununla birlikte yetiştirilme dönemlerine göre de er-kenci baş lahanalar, ilkbahar baş lahanaları, kışlık baş lahanalar (genellikle geççi çeşitleri içerirler) ve yazlık baş lahanalar gibi tipleri mevcuttur.

İklim İstekleri ve Yetiştirme Dönemleri

Serin iklim sebzesi olan beyaz baş lahana sonbahar (başlangıcı) ile ilkbahar (sonu) arasındaki serin dönemde yetiştirilir. Avrupa ülkelerinde bütün yıl boyunca yetiştirilen lahanalar ülkemizde genellikle kışlık olarak yetiştirilirler. Yaz döneminde yetiştirilen erkenci çeşitler bulunmasına karşılık bu dönemdeki yüksek sıcaklıklar kaliteyi bozduğundan ve yazlık sebzelerin yoğun olduğu bir dönem olduğu için bu dönemde yetiştiricilik yapılmamaktadır. Beyaz baş lahanalar diğer lahana grubu sebzeler gibi serin iklimden hoşlandığından 15.5 0C – 21.5 0C arasında sıcaklıklar da iyi bir şekilde yetiştirilirler. Başlar genel olarak 24 0C altında en iyi şekilde oluşurlar. Uygun baş gelişimi için gece- gündüz sıcaklık farkının 5 0C olması arzu edilir. Genel de –10 0C düşük sıcaklıklara da toleranslıdırlar.

Toprak İstekleri

Lahana grubu sebzeler genelde toprak yönünden pek fazla secici değildirler. Kumlu, tınlı, ağır karakterli killi topraklar olmak üzere hemen hemen bir çok top-rak tiplerinde yetiştirilebilirler. Fakat iyi kaliteli mahsül için kumlu, kumlu tınlı ve organik maddece zengin orta ağırlıkta topraklar en uygun topraklardır.

Dikim Zamanı

Fideler yastıklarda yetiştirilebildiği gibi viyollerde yetiştirmek mümkündür. Tohum yastıkları hazırlanarak 15 cm aralıkla (seyrek olarak) açılan çizilere seyrek olarak tohumlar ekilir. Çizilerin derinliği 2,5-3 cm civarında olmalıdır. Tohum ekiminden önce çiziler sulanması gerekir. Fideler 3-4 gerçek yapraklı olduğunda tarlaya dikilirler. Buğday hasadından sonra II. ürün olarak da yetiştirilebilirler. Tohum ekimleri Mayıs ayında başlayıp Ağustos ayına kadar kademeli olarak devam edebilir. Dikimlerde Haziran ayı ile Ağustos ayının sonuna kadar yapılabilir. Ekim ve dikimde etkili olan konu pazara ürün çıkartma zamanıdır. Hasatlar Ekim-Kasım ayı ile Mart ayları (erken ilkbahar) arasında yapılır. Dikim mesafesi olarak sıra arası 50-70 cm ve sıra üzeri 45-60 cm alınabilir.

Gübreleme

Geniş ve bol miktarda yapraklara sahip olan lahanalar yetiştirildikleri yerin besin maddelerince zengin olmasını isterler. Bu sebeple uygun yanmış ahır gübresinin yanında iyi baş bağlama ve verimlilik için ticarî gübrede verilmelidir. Verilecek ticari gübrenin miktarını belirlemede en sağlıklı yöntem toprak tahlili olup toprak tahlili sonuçlarına göre ticari gübre verilmelidir. Ticarî gübrenin yanında yüksek kaliteli bol ürün için dekara 4-5 ton yanmış çiftlik gübresinin kullanılması gerekmektedir. Fosforlu gübrenin tamamı dikim öncesi, azotlu gübrede iki defada verilir. İlk yarısı dikimle geri kalanı ise II. Çapada verilir.

Bakım

Beyaz baş lahana yetiştiriciliği kolay bir yetiştiriciliktir. Erken dikimlerde yüksek sıcaklığa bağlı olarak sulama yapılabilir. Yabancı ot yoğunluğuna göre 1-2 defa çapa gereklidir. Lahana kelebeğinin tırtılları ile pireler önemli zararlılar olup zararlı yoğunluğuna bağlı olarak uygun bir insektisit ile ilaçlama yapılmalıdır.

Hasat

Beyaz baş lahanada hasatlar yetiştirilecek çeşidin erkencilik geççilik özelliğine, başların istenilen büyüklüğe gelmesine ve yetiştirme-bakım şartlarına bağlı olmak üzere dikimden itibaren 3-5 ay sonra başlar. Genel olarak hasatlar Ekim ayında başlayıp erken ilkbahara kadar yapılabilir. Başlar bireysel olarak kesilir ve hasat edilir

(Hayati Kar, Onur Karaağaç, Beyhan KİBAR)